

TARTU ÜLIKOOLI EETIKAKESKUS

2014. AASTA ARUANNE

Detsember 2014

Sisukord

I. ÜLEVAADE	3
II. TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUS	4
Jätkuvad teadus- ja arendustöö grandid	4
Individaalsed grandid	6
Taotletud projektid	6
Korraldatud rahvusvahelised teaduskonverentsid	7
Ettekanded konverentsidel ja töötubades	9
Osalemine töökohtumistel.....	12
Teadustööde kaitsmine ja väitekirjade juhendamine	13
III. ÕPPETEGEVUS	15
Külalisõppejõud ja järel doktorid.....	15
Kursused.....	16
IV. ÜHISKONNALE SUUNATUD TEGEVUS	17
Koostööprojektid.....	17
Ühiskonnale suunatud konverentsid.....	23
TÜ eetikakeskuse avaldatud raamatud	25
Koolitused	26
Eetikaveeb	28
Eetikakollokviumid ja -kohvikud.....	29
Kirjanduse komplekteerimine	31
V. TÖÖTAJAD	32

I. ÜLEVAADE

Tartu Ülikooli eetikakeskus asutati 1. juunil 2001 interdistsiplinaarse üksusena Tartu Ülikooli filosoofiateaduskonna juures. Tartu Ülikooli eetikakeskus tegutseb uue statuudi alusel alates 1. jaanuarist 2009 konsortsiumina. Konsortsiumisse kuulub kokku kaheksa ülikooli teaduskonda: filosoofia, usu-, õigus-, arsti-, kehakultuuri-, majandus-, loodus- ja tehnoloogiateaduskond ning sotsiaal- ja haridusteaduskond. Konsortsiumi nõukogu koosseis on järgmine: prof Riho Altnurme, prof Marju Luts-Sootak, prof Raul-Allan Kiivet, prof Renate Pajusalu, prof Vahur Ööpik, prof Toivo Maimets, prof Jüri Sepp, prof Jüri Allik, prof Margit Sutrop ning doktorant Kristi Lõuk. Nõukogu esimees on prof Toivo Maimets. Eetikakeskuse juhataja on prof Margit Sutrop.

Keskuse ülesanneteks on:

- organiseerida interdistsiplinaarset uurimistööd teadust ja ühiskonda puudutavates eetikaküsimustes;
- suunata Eesti ühiskonda reflekteerima normide, väärtuste ja õigluse küsimuste üle, korraldades avalikke loenguid, kohtumisi, seminare, diskussioone;
- koordineerida ja parandada eetika õpetamist ülikoolis, valmistada trükiks ette eetikaõpikuid ja oluliste eetikaalaste tekstide kogumikke;
- arendada kontakte teiste eetikakeskustega ja organiseerida külalisesinejate kutsumist teistest ülikoolidest kodu- ja välismaal.

Eetikakeskus näeb oma ülesandena samuti eetika õpetamise korraldamist nii Tartu Ülikoolis kui väljaspool. Soovime aidata kaasa eetika õpetamisele gümnaasiumides. Eetikakeskus osaleb mitmetes rahvusvahelistes teaduslikes uurimisprojektides. Keskuse raamatukogus on rikkalik valik filosoofia- ja eetikaalast kirjandust, mis on kättesaadav nii teadlastele, üliõpilastele kui ka kõigile teistele huvilistele.

II. TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUS

Jätkuvad teadus- ja arendustöö grandid

- 1) **EL 7. RP projekt „Children as Change Agents for Science in Society“ (SiS Catalyst)**
Projekti keskmes on noorte kaasamine teaduse ja ühiskonna vaheliste suhete kujundamisse. Kuidas saavad lapsed olla muutuste toojad? Kaasatud on õpilased, üliõpilased ning võtmefiguurid (otsustajad). Noorte aktiivne osalus peab pakkuma neile võimaluse teadusega tutvumiseks ning tekitama huvi teadlasekarjääri vastu. Projektil on 16 partnerit, nende seas ka TÜ eetikakeskus.

Projekti koordineerib Inglismaal asuv Liverpooli ülikool.
TÜ eetikakeskus juhib eetikaalast WPd (tööpaketti).

- 2) **COST projekt „Disaster bioethics: addressing ethical issues triggered by disasters“**
COST (*European Cooperation in Science and Technology*) on valitsustevaheline koostööraamistik, organiseerimaks riiklikult rahastatud uurimistööd Euroopa tasandil. Nelja aasta jooksul korraldatakse igal aastal kaks töökohtumist ja temaatilisi konverentse. 13.–14. veebruaril toimus Tartus konverents „**Disaster bioethics and the refugee crisis**“, korraldasid koos COST Action on Disaster Bioethics ning eetikakeskus.

Koordinaator: dr Donal O’Mathuna, Dublin City University, Iirimaa.
Eestipoolne koordinaator (MC liige): dr Kadri Simm.

- 3) **COST projekt „Bio-objects and their boundaries. Governing matters at the intersection of society, politics and science“**

See on teaduse- ja tehnoloogia uuringute (*Science and Technology Studies*) projekt uutest tehnoloogiatest ja nende eetilistest, sotsiaalsetest ning juriidilistest aspektidest. Tegu on võrgustikuprojektiga, milles osaleb 20 riiki üle maailma <http://www.univie.ac.at/bio-objects/members.htm>

Võrgustiku viimane kohtumine ja konverents toimus 3.–4. detsembril Brüsselis. On esitatud uus projektitaotlus Horizon 2020 raames.

Kestus: detsember 2010 – detsember 2014.
Eestipoolne koordinaator (MC): dr Kadri Simm.

- 4) **Personaalne uurimistoetus (PUT) „The Unity of Normative Discourse: Between Reasons and Responsibility“**

Projekti eesmärk on mõista, mis mõttes ja mil määral moodustavad otsustused hea ja halva, õige ja väärana, kohustuse ja keelu kohta ühtse mõtte ja diskursuse kategooria (mida võiks kutsuda „normatiivseks“). Projekt uurib kahte põhilist küsimust:

- (1) Kas erinevat liiki normatiivsetel otsustusel (nt otsustused väärtuse ja kohustuse kohta või moraalsed ja esteetilised otsustused) on mingi fundamentaalne ühisosa?
- (2) Kas radikaalselt erinevatest moraalsetest perspektiividest tulenevatel moraaliotsustustel on mingi fundamentaalne ühisosa?

Seoses esimese küsimusega uuritakse vaadet, mille kohaselt erisuguseid normatiivseid otsustusi võiks ühendada sobivate hoiakute, või sobivate hoiakupõhjenduste mõisted. Seoses teise küsimusega uuritakse vaadet, mille kohaselt moraaliotsustusi ühendab iseäralik vastutus, mida toimija selliseid otsustusi tehes endale võtab.

Teema juht: dr Francesco Orsi.

Kestus: 2013–2016.

Summa: 40 800 EUR.

5) Institutsionaalne uurimistoetus (IUT) „Lahkarvamuste filosoofiline analüüs“

Projekt uurib lahkarvamusi, mis kerkivad esile filosoofias (nt loogikas, ontoloogias), teaduses, eetikas ning tavaelus. Eesmärk on uurida lahkarvamuste loomust, hinnata eeldatavalt ebafunktsionaalsete lahkarvamuste olemasolust tulenevaid järeldusi vastava valdkonna objektiivsuse jaoks ja arendada välja strateegiaid lahkarvamustega toimetulekuks. Projekt kasutab ära TÜ filosoofiaosakonna mitmekülgset pädevust, lähenedes lahkarvamustele kontseptuaalsest, metafüüsilisest ning praktilisest vaatepunktist, eesmärgiga luua lahkarvamuste integreeritud käsitlus. Projekti tulemuseks on

- (1) mõisteline selgus lahkarvamuse erinevate tüüpide osas ja heuristikad lahkarvamuse tüübi määramiseks,
- (2) eeldatavalt ebafunktsionaalsetest lahkarvamustest tulenevate metafüüsiliste järelduste selgitus ning nende tulemustest lähtuvalt
- (3) põhjendatud ettekujutus selle kohta, kuidas on kõige otstarbekam lahendada mõningaid elulisi lahkarvamusi.

Teema juht: prof Margit Sutrop.

Kestus: 2014–2019.

Summa 2014: 124 000 EUR.

6) Teadusprojekt „Kvalitatiivne uuring oluliste juhuleidude tagasisidestamisest teadusuuringute käigus kogutud geneetilise materjalist“ („Qualitative study of disclosure of incidental findings from genetic research“)

Kavas läbi viia intervjuud tagasisidet andnud arstide ning tagasisidet saanud inimestega. Empiiriline uuring on kavas, et valgustada teadusuuringutest tulenevate tagasisidestamise psühholoogilisi, eetilisi, sotsiaalseid ja praktilisi aspekte.

Uuringu läbiviimiseks on andnud kooskõlastuse ka TÜ inimuuringute eetikakomitee.

Vastutav uurija: Kadri Simm.

Täitjad: Kristi Lõuk, Külliki Seppel TÜ ajakirjanduse, kommunikatsiooni- ja infoteaduste instituudist ning dr Oivi Uibo TÜ Lastekliinikust.

Kestus: 30. oktoober 2012 – 31. detsember 2014.

Individuaalsed grandid

Kristi Lõuk: Kristjan Jaagu osalise õppe stipendium uurimistööks Amsterdami ülikoolis Hollandis ajavahemikuks 2. veebruar – 29. mai 2015. Uurimistöö keskendub otsustusliku autonoomia mõistele

Mari-Liisa Parder: Kristjan Jaagu stipendium uurimistööks Taanis (Aarhusis ja Kopenhaagenis) ajavahemikuks 1. märts – 22. juuni 2015. Uurimistöö teema on teismeliste alkoholitarvitamine ja kommunikatiivsed võimalused riskikäitumise ennetamiseks, meetodiks narratiivianalüüs.

Kadri Simm: Brocher Foundation'i grant, kuuajane bioetika uurimistöö grant Genfis. Veebruar 2015.

Kadri Simm on ekspert järgmistes projektides:

- „Efektiivsus ja õiglus lasteaiakohtade jagamisel: mehhanismi disain“, koordinaator Tallinna Tehnikaülikool.
- „Üksikvanemate huvide kaitseks – ühiskonna nõrgema osa vaesuse vähendamine“, koordinaator Naiste Tugi- ja Teabekeskus.

Taotletud projektid

Horizon 2020 **PRINTEGER** (Promoting Integrity as an Integral Dimension of Excellence in Research)

Osaleb kaheksa partnerit seitsmest riigist, koordinaator Hollandist, Stichting Katholieke Universiteit Nijmegen.

Projekti eesmärk on edendada teaduseetikat (*research integrity*) läbi teaduskultuuri edendamise, kus head praktikad on osa sellest, mis on silmapaistev uurimisöö ning mitte kui väline ja piirav kontrollisüsteem.

Horizon 2020 **RRIB** (Responsible Research Innovation in Biobanking). Osaleb üheksa partnerit kaheksast riigist, koordinaator Inglismaalt, Yorki ülikoolist prof Nik Brown.

Järeldoktori grant Aaron James Wendland „**Freedom as Response-ability: A Systematic Study**“ (2015-2016), juhendaja Margit Sutrop.

Korraldatud rahvusvahelised teaduskonverentsid

1) Töötuba katastroofimeditsiini ja põgenike probleemi eetilistest aspektidest toimus 13. – 14. veebruaril Tartus.

Ettekanded:

Eva Piirimäe, TÜ riigiteaduste instituut
Liberal Nationalism and the Duties to the Strangers

Dónal O'Mathúna, Dublin City University, School of Nursing and Human Sciences
Why welcome the stranger? Foundations for ethics and refugees

Eero Janson, MTÜ Eesti Pagulasabi
Mapping the refugee policies in the EU

Eleni Kalokairinou, Aristotle University of Thessaloniki, Department of Philosophy and Education
Developing a fair European refugee policy: thoughts and suggestions of a south European country

Ayesha Ahmad, University College London and Emanuele Valenti, Universidad Europea
Moral, Cultural, and Religious Factors Against Disclosure of Sexual Violence in Disaster Situations

Goran Mijaljica, University of Split School of Medicine and Psychiatric Hospital Ugljan
Mental health services for asylum seekers in Croatia and the European Union

Kadri Simm, TÜ filosoofia ja semiootika instituut
Theories of global justice and the refugee problem

Johan von Schreeb, katastroofimeditsiini spetsialist Karolinska Institute, Department of Public Health
A slow onset disaster? The refugee crisis in EU, what is at stake? How will our actions/in-actions be judged by history?

2) Eesti filosoofia aastakonverents (EFAK X) toimus 25. – 27. septembril 2014 Tartus. Teema: „Lahkarvamused“.

Inimeste arvamused ühtivad ja lahknevad paljudes küsimustes: mis meie ümber toimub, mida tuleks teha, maitse-eelistustes ja üldisemates küsimustes nagu maailmavaade, väärtused, poliitika, teooriad jne. Lahkarvamused võivad arengule kaasa aidata, näiteks kui advokaadid vaidlevad

kohtus kuriteo koosseisu üle või kui teadlased arutavad põhjalikult läbi uurimistulemuste võimalikud tõlgendused. Lahkarvamused teiste inimestega võimaldavad meil selgemalt näha, mida me peaksime uskuma. Kuid lahkarvamused võivad ka segadust tekitada. Mõned tõelised lahkarvamused võivad olla põhimõtteliselt lahendamatud – nii arvatakse vahel religioosete ja moraalsete vaidluste kohta. Lahkarvamus võib osutada ka pelgalt verbaalseks vaidluseks, mis kuhugi ei vii ega olegi tõeline lahkarvamus. Lahkarvamusi saab lahendada õiglaselt või ebaõiglaselt (näiteks vandekohtu kallutatuse korral). Küsimused lahkarvamuste loomusest, järelused nende võimalikust objektiivsusest ja sellest, kuidas tuleks lahkarvamustele ratsionaalselt reageerida, on parajasti semantikas, metafüüsikas, epistemoloogias ja eetikas kesksed teemad, mis tekitavad tuliseid vaidlusi.

Kutsutud esinejad:

prof **Esa Diaz Leon** (Manitoba ülikool / Barcelona ülikool);

prof **Christopher Gauker** (Salzburgi ülikool);

dr Anna Kusser (Konstanzi ülikool)

Akadeemiline komisjon:

Vivian Bohl, Alex Davies, Toomas Lott, Francesco Orsi, Edit Talpsepp, Kristi Lõuk, Ave Mets.

Korraldajad: Daniel Cohnitz ja Triin Paaver.

TEADUSLIKUD ARTIKLID JA KOGUMIKUD

Eigi, Jaana; Põiklik, Pille; Lõhkivi, Endla; Velbaum, Katrin (2014). Supervision and Early Career Work Experiences of Estonian Humanities Researchers under the Conditions of Project-based Funding. *Higher Education Policy*, 27(4), 453–468.

Cohnitz, Daniel; Sutrop, Margit (2014). Brief aus Estland. *Deutsche Zeitschrift für Philosophie*, 62(2), 321–335.

Maimets, T., Lõuk, K. forthcoming. Cloning, human. Henk A.M.J. ten Have, Bert Gordijn (Eds.). *Encyclopedia of Global Bioethics*. Springer.

Simm, Kadri; Seppel, Külliki (2014). The Nordic Model and the Estonian Political Discourse. Nicholas Aylott (toim). *Models of Democracy in Nordic and Baltic Europe: Political Institutions and Discourses* (181–217). Ashgate Publishing Ltd.

Simm, Kadri (2014). Biobanks and feedback. Ruth Chadwick; Mairi Levitt; Darren Shickle (toim). *The Right to Know and the Right not to Know* (55–70). Cambridge University Press.

Simm, Kadri, forthcoming. Mental health services. Henk A.M.J. ten Have, Bert Gordijn (Eds.). *Encyclopedia of Global Bioethics*. Springer.

Sutrop, M (2014). Using the Teachers' Values Game to facilitate teachers' reflection on their own values. *Teacher Education Advancement Network*, 6(1), 55–63.

Sutrop, M (2014). Fiktion, Vorstellung und moralische Erkenntnis. Demmerling, D.; Vendrell, I. (toim). *Wahrheit, Wissen und Erkenntnis in der Literatur* (243–262). Berlin: Philosophische Beiträge Akademie Verlag.

Ettekanded konverentsidel ja töötubades

Kristi Lõuk „How to argue for duties of medical researchers towards research participants? The case of feedback and biobanks“. NNPMME (Nordic Network on Philosophy of Medicine and Medical Ethics) Annual Conference, University of Helsinki, June 9–10, 2014.

Kristi Lõuk „Biobank research and (potential) duties of researchers'. On beneficence, research-care distinction and therapeutic misconception in era of incidental findings“. Posterettekanne. International Association of Bioethics, 12th World Congress on Bioethics, Mexico City, Mehiko, June 24–28, 2014.

Kristi Lõuk „Should the bell toll for the research-care distinction in biomedical ethics?“ 28. Euroopa meditsiini- ja tervishoiufilosoofia ühingu aastakonverents „Bioethics and biopolitics“ Debrecenis, Ungaris, 27–30. august 2014.

Kadri Simm „Theories of global justice and the refugee problem“. COST Action on disaster bioethics ning eetikakeskuse ühisseminar, 13. veebruar 2014.

Kadri Simm, väärtusmängu läbiviimine katastroofimeditsiini juhtumitega COST Action on disaster bioethics projekti kohtumisel Maltal, 24. aprill 2014.

Kadri Simm „Theories of (distributive) justice – what, for whom and why?“. Töötuba „Family policies in Eastern, Central and Northern Europe with emphasis on child day-care“, projekti „Efektiivsus ja õiglus lasteaiakohtade jagamisel: mehhanismi disain“ raames Tallinnas, 22. mai 2014.

Kadri Simm „Disaster bioethics“. Nordic Network for philosophy of medicine and healthcare konverents Helsingis, 10. juuni 2014.

Kadri Simm „Macro-triage: prioritizing humanitarian disasters“. Töötuba „The ethics of health security“ Birminghami Ülikoolis Inglismaal, 25. juuni 2014.

Kadri Simm „Kooseluseadus: sallivus ja normatiivsus“. Riigikogu õiguskomisjoni korraldatud arvamusseminar, 27. august 2014.

Kadri Simm „Incidentalome – debating the feedback from genetic research“. 28. Euroopa meditsiini- ja tervishoiufilosoofia ühingu aastakonverents (ESPMH) „Bioethics and biopolitics“ Debrecenis, Ungaris, 27–30. august 2014.

Kadri Simm „Humanitarianism and/or global justice?“. Eesti filosoofia aastakonverents Tartus, 26. september 2014.

Kadri Simm „Humanitarianism and the theories of global justice“. COST Disaster Bioethics konverents Portos, Portugalis, 9. oktoober 2014.

Kadri Simm, Külliki Seppel „Whole genome sequencing, personalised medicine and the Estonian health care system“ projekti Pop-Gen raames Reykjavíkis, Islandil, 17. oktoobril 2014.

Kadri Simm „Perevägivald – eetilised küsimused“ konverentsil „Perevägivald“ Tartus, 24. Oktoober 2014.

Kadri Simm „Personaalne meditsiin ja rahvatervishoid“. TÜ eetikakeskuse kollokvium, 28. oktoober 2014.

Margit Sutrop „Ethical aspects of social inclusion and widening access“ Liverpooli ülikoolis rahvusvahelisel seminaril „Ethics, impact and inclusive excellence in higher education“, jaanuar 2014.

Margit Sutropi „The interdisciplinarity of ethics and the ethics of interdisciplinarity“ Coimbra grupi ülikoolide seminaril „Interdisciplinarity“ Dublinis, Trinity College, märts 2014.

Margit Sutrop „Mida teha lahkarvamustega, mis ei ole näilikult ratsionaalselt lahendatavad?“ Eesti Filosoofia aastakonverentsil Tartus, september 2014.

Margit Sutrop „Ethics in Decision-Making“ Viini ülikooli korraldatud rahvusvahelisel konverentsil „Visionary of Fantasy? Creating open spaces for science communication and social inclusion“ Viinis, september 2014.

Margit Sutrop „The role of emotions in moral disagreements“ rahvusvahelisel workshopil „Desires“ Roomas, november 2014.

Osalemise töökohtumistel

Aeg ja koht	Kohtumise tüüp	Projekti nimi	Osaleja/esindaja keskuse poolt
Liverpool 21.–23.01.14	Projekti esitlus poliitikakujundajatele	7. RP projekt SiS Catalyst	Margit Sutrop
Tartu 13– 14.02.14	Seminar, töötoa läbiviimine	Crisisbioethics and refugee crisis seminar	Mari-Liisa Parder, Kadri Simm
Gent 2.–5.03.14	Töökohtumine	7. RP projekt SiS Catalyst	Mari-Liisa Parder
Viin 9.–12.09.14	Töötoa juhtimine, „Ethical decision making“	7. RP projekt SiS Catalyst	Margit Sutrop, Heidy Meriste
Brüssel 3.–4.12.14	„Bio-objects and their boundaries. Governing matters at the inter- section of society, politics and science“ lõpukonverents	COST	Kadri Simm
Tübingen 24.–25.10.14	Osalemise Tübingeni ülikooli eetikakeskuse rahvusvahelise nõukogu kohtumisel	Nõustamine	Margit Sutrop

Teadustööde kaitsmine ja väitekirjade juhendamine

KAITSTUD MAGISTRI- JA BAKALAUREUSETÖÖD

Magistritööd

Madli Ross *cum laude* „Susan Wolf on Moral Perfection and the Good Life: A Critical Analysis“, juhendaja Margit Sutrop, retsensent Francesco Orsi.

Bakalaureusetööd

Aina Ambrosius „Rahvastiku kasvu reguleerimise moraalne õigustatus“, juhendaja Külli Keerus, retsensent Mats Volberg.

Maarja Kask „Sokraatiline meetod – vahend moraaliteadmiste saavutamiseks või protreptika?“, juhendaja Toomas Lott, retsensent Andrus Tool.

Karmen Lillemets „Globaalne vaesus ning selle leevendamine“, juhendaja Kadri Simm, retsensent Külli Keerus.

Marika Proover „Loomade heaolu käsitlused ja problemaatika aretuse kontekstis“, juhendaja Külli Keerus, retsensent Kadri Simm.

Sander Vaus „The Normativity of Truth in Cognitive Evaluation“, juhendaja Daniel Cohnitz, retsensent Eve Kitsik.

KIRJUTAMISEL OLEVAD DOKTORI- JA MAGISTRITÖÖD

Doktoritööd

1. **Helen Haav** „Subjekti enesekonstitutsioon ning teovõimelisus Kanti eetikas ja esteetikas ülevateooria kontekstis“, juhendaja dr Roomet Jakapi.
2. **Külli Keerus** „The Problem of Moral Status in Bioethics and Environmental Ethics“, juhendajad prof Margit Sutrop ja prof Olli Loukola (Helsingi Ülikool).
3. **Kristel Toom** „John Rawlsi rahvusvahelise jaotava õigluse teooria kriitiline analüüs“, juhendaja prof Margit Sutrop.
4. **Martin Tiidelepp** „Usaldus ja eetiline juhtimine koolis“, juhendajad prof Maaja Vadi ja prof Margit Sutrop.
5. **Kristi Lõuk** „Teadlase kohustusest informeerida uuritavaid“, juhendaja prof Margit Sutrop.
6. **Katrin Laas-Mikko** „Moral Reasoning in Practical Context: Ethical Risks of Emerging Technologies“, juhendaja prof Margit Sutrop.

Magistritööd

1. **Ester Veskimets** „Inimkesksus keskkonnaeetikas“, juhendaja Paul McLaughlin.
2. **Kadri Lukk** „Keha müümise“ probleem prostitutsioonis“, juhendaja Marek Volt.
3. **Kertu Seppa** „Empaatia roll moraalil“, juhendaja Margit Sutrop.
4. **Heidy Meriste** „Sport ja väärtused“, juhendaja Margit Sutrop.

III. ÕPPEGEVUS

Külalisõppejõud ja järeldoktorid

1) Dr Anna Kusser, Konstanzi ülikool, Saksamaa (24.09–28.09.14), ettekanne Eesti Filosoofia X aastakonverentsil, koostööprojekti „Eetika õpetajakoolituses“ töökohtumine ja Konstanzi-Tartu üliõpilaste õppenädala ettevalmistamine (toimub aprillis 2015, koostöös TÜ sotsiaal- ja haridusteaduskonnaga).

2) Tatiana Golikova, Mari Riiklik ülikool, Venemaa (01.12.14–28.05.15), järeldoktor, Erasmus Mundus grant. Teema: moraalsete dilemmade kasutamine hariduses.

Kursused

Ülevaade eetikat puudutavatest kursustest Tartu Ülikoolis

ARFA.02.108 Bioetika (4 EAP)

Maaja Paavo (vastutav), Daisy Volmer, Aime Keis, Andres Soosaar

ARTH.02.001 Meditsiini eetika (3 EAP)

Raul-Allan Kiivet (vastutav, ei õpeta), Andres Soosaar

ARTH.02.055 Meditsiiniteooria ja -eetika

Õppejõud Aime Keis (vastutav), Margus Lember, Raul-Allan Kiivet, Marje Oona, Andres Soosaar, Heli Tähepõld, Katrin Elmet, Kadri Simm, Made Laanpere, Liis Leitsalu, Kristi Lõuk, Aive Pevkur

ARTH.02.063 Bioetika (3 EAP)

Õppejõud Raul-Allan Kiivet (vastutav), Irja Lutsar, Toivo Maimets, Katrin Õunap, Andres Soosaar, Kai Õkva, Aime Keis, Katrin Elmet, Meego Rimmel

ARTH.02.067 Rahvatervishoiu eetika (2 EAP)

Õppejõud Aime Keis (vastutav), Andres Soosaar

FLFI.02.003 Eetika alused (3 EAP)

Õppejõud Margit Sutrop (vastutav), Külli Keerus
FLFI.00.052 Teaduse eetika ja metodoloogia (6 EAP)
Margit Sutrop (vastutav), Endla Lõhkivi, Ave Mets

FLFI.01.088 Aristotelese „Nikomachose eetika“ (3 EAP)

Jan Szaif (vastutav)

FLFI.02.028 Eetika seminar (3 EAP)

Õppejõud Margit Sutrop (vastutav), Külli Keerus

FLFI.02.063 Normatiivne eetika (3 EAP)

Francesco Orsi (vastutav)

FLFI.02.097 Pedagoogiline eetika (3 EAP)

Õppejõud Margit Sutrop (vastutav), Külli Keerus

FLFI.02.134 Spordieetika (3 EAP)

Õppejõud Margit Sutrop (vastutav), Heidi Meriste

FLFI.03.088 Essentsialism, psühholoogia, evolutsioon ja eetika (3 EAP)

Edit Talpsepp (vastutav)

MJJV.03.170 Ärieetika ja ettevõtte

ühiskondlik vastutus (4 EAP), õppejõud Anne Reino

MJJV.03.134 Ärieetika alused (3 EAP),

õppejõud Anne Reino

IV. ÜHISKONNALE SUUNATUD TEGEVUS

Koostööprojektid

2. märtsil 2009 kinnitati programm Haridus- ja Teadusministeeriumi käskkirjaga nr 156. Programmi rakendusüksusteks on TÜ eetikakeskus, TÜ haridusuuringute ja õppekavaarenduskeskus, Tallinna Ülikooli kasvatusteaduste instituudi eelkoolipedagoogika osakond ja Avatud Eesti Fond. Aastal 2014 tegeles eetikakeskus jätkutegevustega ning uue programmi ettevalmistamisega aastateks 2015–2020.

KOOSTÖÖ TARTU LINNAVALITSUSE HARIDUSOSAKONNAGA

2014. aastal alustas TÜ eetikakeskus koostööd Tartu Linnavalitsuse haridusosakonnaga projekti „Hea kool heade mõtete linnas“ raames. Projekti kaudu pakub Tartu linn esimese omavalitsusena Eestis oma koolidele tuge eneseanalüüsi läbimisel ning arengueesmärkide sõnastamisel.

21. augustil 2014 Tartu Linnavalitsuse haridusosakonna ja Tartu Ülikooli eetikakeskuse ühine seminar „Hea kool heade mõtete linnas“ Tartu koolijuhtidele ja koolide arendusmeeskondadele. Hea kooli seminari eesmärgiks oli arutleda selle üle, kuidas kool saaks välja selgitada oma tugevused ja arenguvajadused. Koolidele tutvustati Tartu Linnavalitsuse ja Tartu Ülikooli eetikakeskuse poolt pakutavaid tegevusi.

Seminariga algas pilootprojekt „Hea kool heade mõtete linnas“, mille raames on toimunud väärtuskasvatuse äratuskoolitused kuues koolis. Kokku on projekti raames kohtunud 11 Tartu kooli juhtkonnaga. Projekt ja koolitused jätkuvad. Aastal 2015 alustavad koolides tööd kriitilised sõbrad.

KOOSTÖÖ HARIDUS- JA TEADUSMINISTEERIUMIGA

Koostöö toimub peamiselt läbi riikliku programmi „Eesti ühiskonna väärtusarendus 2009–2013“. Selle raames tehtud tegevused leiavad suures osas kajastamist rubriigi all töö avalikkusega. Viimasel ajal oleme keskendunud ka Hea Kooli mudeli väljatöötamisel, kuhu on kaasatud mitmed spetsialistid nii ministeeriumist kui laiemalt.

KOOSTÖÖ SOTSIAALMINISTEERIUMIGA

TÜ eetikakeskus töötab alates novembrist 2012 välja meetodilist vahendit „Arstide väärtuste mäng“, mida rahastab Hasartmängumaksu Nõukogu läbi Sotsiaalministeeriumi. Mängu saab kasutada nii arstide esmaõppes kui täiendkoolitustes. Projekti kaasfinantseerib TÜ arstiteaduskond.

KOOSTÖÖ PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUMIGA

Külli Keerus osaleb Loomkatseprojekti loakomisjonis, kuhu kuuluvad esindajad Tartu Ülikoolist, Eesti Maaülikoolist, Tallinna Tehnikaülikoolist, Põllumajandusministeeriumist, Haridus- ja Teadusministeeriumist, Keskkonnaministeeriumist, Terviseametist, Veterinaar- ja Toiduametist, Eesti Loomakaitse Seltsist ning Eestimaa Loomakaitse Liidust.

KOOSTÖÖ RAHANDUSMINISTEERIUMIGA

Mais 2013 moodustati Rahandusministeeriumi juurde ametnikueetika nõukogu, mille eesmärk on ametnike põhiväärtuste ja ametnikueetika tugevdamine. Eetikanõukogu pädevusse kuulub nii ametnike eetikakoodeksi heakskiitmine, juhendmaterjalide väljatöötamine kui ka üksikjuhtumite kohta seisukoha kujundamine. Eetikanõukogu töös osaleb Margit Sutrop.

KOOSTÖÖ EESTI OLÜMPIAKOMITEEGA

TÜ eetikakeskus ja TÜ kehakultuuriteaduskond on teinud Eesti Olümpiakomiteele ettepaneku toetada spordieetika tõlkekogumiku väljaandmist. Juulis 2013 toimus esimene kohtumine Eesti Olümpiakomitee presidendiga. Kogumiku eesmärgiks on spordiga seonduvate eetiliste aspektide laiem teadvustamine Eesti ühiskonnas. Kogumik oleks adresseeritud eelkõige intelligentsele spordihuvilisele, kellel seni puuduvad sügavamad teadmised spordieetikast. Raamatus leiaksid kajastamist ausa mängu, dopingu, sooküsimuste, rahvuse ja olümpismi ning fänni- ja treenerieetika teemad. Niisiis vaataks kogumik sporti läbi mitmekülse prisma, võttes arvesse nii tippportlase kui ka treeneri ja fänni perspektiivi. See sisaldaks nii klassikalisi spordieetika teemasid nagu aus mäng kui ka just Eestis laia kõlapinda leidnud teemasid nagu näiteks doping ning treenerieetika.

Kogumiku põhiosa moodustaksid artiklid maailma spordieetika tippudelt. Teemaplokke raamistaksid lisaks ka põhjalikud saatetekstid, mis seletaksid lahti teatud põhimõisteid ning aitaksid lugejal paremini mõista, millise koha omandavad valitud artiklid laiemas teemakohases debatis. Niisiis oleks tegu Eesti spordieetika jaoks alustrajava teosega, kus oleks ühendatud nii originaaltekstid kui ka põhimõisteid ja -argumente kaardistav ning seletav õpikunüanss.

Lisaks kogumikule plaanime organiseerida selle teemadega haakuva üritustesarja.

KOOSTÖÖ KAITSEVÄEGA

Nõustame kaitseväe eetikakoodeksi koostamist. Oleme korraldanud mitmeid ühiseid tööseminare ja -kohtumisi TÜ eetikakeskuses ning Tallinnas sh suurem seminar kaitseväe eetikakoodeksi rakendajatele Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuses 25. novembril, meie poolt pidasid ettekanded prof Margit Sutrop ning prof Halliki Harro-Loit. Eetikakoodeks peaks valmima 31. detsembril 2014.

KOOSTÖÖ EESTI BIOEETIKA NÕUKOGUGA

Eetikakeskuse juhtaja Margit Sutrop on Eesti Bioetika Nõukogu liige.

KOOSTÖÖ SWEDBANKIGA

Tartu Ülikooli Sihtasutuse vahendusel tekkis kontakt Swedbankiga, kust tuli algatus stipendiumiprogrammi loomiseks, et Eestit paremaks teha. Mitmete arutelude ja erinevate ettepanekute kaalumise tulemusena jäi sõelale koostöö arendamine ärieetika valdkonnas. Swedbank otsustas asutada koostöös Tartu Ülikooli Sihtasutusega ja Tartu Ülikooli eetikakeskusega ärieetika stipendiumi. Stipendiumi eesmärk on arendada jätkusuutlikku ja sotsiaalselt vastutustundlikku ettevõtluskultuuri Eestis ning soodustada ärieetika alast avalikku debatti. Perioodil 2012–2014 anti kahel korral välja neli 2000 euro suurust stipendiumi. Stipendiumile said kandideerida kõikide Eesti kõrgkoolide akrediteeritud erialade doktorandid, kes on motiveeritud tegelema vastutustundliku ettevõtluse ja ärieetika küsimustega ning kes soovivad teha selles valdkonnas teadusliku uurimistöö. Stipendiumiprogramm võimaldas toetada ärieetika alast õppe- ja uurimistööd, täiendada eetikakeskuse raamatukogu ning tõsta ärieetika küsimuste üle toimuvate avalike arutelude taset. Ühtlasi soodustas see erialadevahelist koostööd nii ülikooli sees kui ka ülikoolide vahel. Käesoleval hetkel on koostamisel jätkuprojekt praktilise eetika täiendkoolitusprogrammi väljatöötamiseks.

KOOSTÖÖ LASTEKAITSE LIIDUGA

Koostöö seisneb lasteaedade ja koolide väärtuskasvatuse teemaliste koolituste ühitamises. Taani projekt „Kiusamisest vaba lasteaed“ meetodika ühitamine eetikakeskuse väärtuskasvatuse koolitustega. Vt lähemalt projektid punkt 5.

KOOSTÖÖ LASTEKAITSE LIIDU, SA KIUSAMISE VASTU JA MTÜ TOREGA

TÜ eetikakeskus koostöös Lastekaitse Liidu, SA Kiusamise Vastu ja MTÜ Noorteühing TORE lõid 10. detsembril Liikumise Kiusamisvaba Haridustee Eest. Liikumise asutajad otsivad ühiselt lahendusi elujõulise tegevus- ja rahastusmudeli loomiseks, et kõigisse Eesti lasteasutustesse ja üldhariduskoolidesse jõuaks kiusamist ennetav ja lahendav tõenduspõhine programm. Nelja organisatsiooni ühendab tugev soov seista hea väärtuspõhise kooli eest ning usk, et hea kooli tunnuseks on turvalised suhted ja kiusamisvaba keskkond. Liikumise eesmärk on, et 2020. aastal on hea lasteasutuse ja kooli kvaliteedimärgiks see, kui seal on kõiki vanuse- ja kooliastmeid hõlmav kiusamise ennetamise ja juhtumite lahendamise süsteem. Kiusamisvaba haridustee nimel koostööd tegev liikumine soovib pakkuda ühise kommunikatsiooniplaaniga tõenduspõhiseid programme, aga ka kiusamise ennetamise ja juhtumitesse sekkumise meetodikat õpetajate tasemeõppe osana. Kiusamisvaba koalitsiooni liikmete visioon on, et ennetusprogrammide kasutamist rahastab koolipidaja ise, programmide arendamist ja nende mõju hindamist aga haridus- ja teadusministeeriumi rakendusüksus.

Liikumist toetavad Haridus- ja Teadusministeerium ning Õiguskantsleri Kantselei.

KOOSTÖÖ UNESCOGA

Ka sel aastal jätkasime oma mitmeid aastaid kestnud koostööd UNESCO Eesti Riikliku Komisjoniga, et korraldada koolinoortele rahvusvahelist filosoofiapäeva. Sel aastal valisime filosoofiapäeva läbivaks teemaks sõpruse ning keskendusime nii õpilastele kui õpetajatele.

KOOSTÖÖ ARVAMUSFESTIVALIGA

TÜ eetikakeskus korraldas koostöös Arvamusfestivaliga 15. augusti õhtul suure avatud arutelu Orulaval „Eesti narratiivi otsimas“, kus kõigil huvilistel oli võimalus väikestes gruppides anda oma panus Eesti tulevikuloo otsimisse. Arutelu sai inspiratsiooni ühiskonnas tekkinud mõttest, kas Eesti vajab uusi eesmärke või ühendavat lugu. Arutelul andis võimalusi ühiselt mõelda, millele toetame oma ühtlustunda ja mis on need ühiseväärtused, mida tuleviku-Eestis näha soovime. Arutelul osales üle 100 inimese.

TÜ eetikakeskus oli 15.–16. augustil toimunud Arvamusfestivalil esindatud ka oma telgiga, kus huvilistel oli võimalik tutvuda õpetajatele suunatud Väärtuste mänguga ning väärtusarendustegevuste kohta TÜ eetikakeskuse töötajatelt lisa küsida.

Professor Margit Sutrop esines Arvamusfestivalil kahes paneelis, 16. augustil Orulaval toimunud paneelis „Kuhu kaob koolirõõm?“ ning samal päeval Mäelaval toimunud paneelis „Vaeslapsel talutüdruk: kuidas tegeleda laste vaesusega?“

PROJEKTID

1) **Haridus- ja Teadusministeeriumi riikliku väärtusarendusprogrammi „Eesti ühiskonna väärtusarendus: 2015–2029“ ettevalmistamine**

Grandi hoidja: prof Margit Sutrop.

Kestus: 2014.

Summa: 115 000 EUR.

2) **Eduko projektid õpetaja väärtuskasvatuse teemadel**

Tartu Ülikooli eetikakeskus koordineeris väärtusarenduse koolituste korraldamist üle Eesti. Aastal 2014 toimusid koolitused Pärnus, Haapsalus ja Rakveres.

Kestus: 01. jaanuar 2014 – 31. mai 2015.

Summa: 28 000 EUR.

3) **Metoodilise vahendi „Arstide väärtuste mäng“ väljatöötamine koostöös TÜ arstiteaduskonna ja konsultatsioonifirma OÜ Implement Inscape'iga**

Projekti sisuks on luua metoodiline töövahend Arstide väärtuste mäng. Sisuline lisainfo allpool.

Rahastajad: Hasartmängumaksu Nõukogu (läbi Sotsiaalministeeriumi) ja TÜ arstiteaduskond.

Summa: 8080 EUR.

Kestus: november 2012 – detsember 2014.

4) **Swedbanki stipendiumiprogramm 2012–2014**

TÜ eetikakeskus, TÜ Sihtasutus ning Swedbank sõlmisid sügisel 2012 kolmepoolse koostöölepingu, mille tulemusena asutati Swedbanki ärieetika stipendiumid. Stipendiumid asutatakse jätkusuutliku ja sotsiaalselt vastutustundliku ettevõtluskultuuri arendamiseks ja toetamiseks Eestis, teadlikkuse kasvatamiseks ärieetika küsimustes ning laiema avaliku debati tekitamiseks. Antakse välja kuni viis stipendiumi doktorantidele, kes on nõus lisaks uurimistööle tegema koostööd Swedbanki ja TÜ eetikakeskusega.

TÜ eetikakeskus korraldab stipendiaatidele 6EAP mahu õppetööd (32 auditoorset tundi + 124 tundi iseseisvat tööd), koordineerib ja juhendab stipendiaatide ärieetikaalast uurimistööd ning tulemuste tutvustamist avalikkusele.

Teises stipendiaatide kohordis osales neli doktoranti Martin Tiidelepp, TÜ, MJ, Martin Gauk, TÜ, LOTE, Liina Joller, TÜ, MJ, Riinu Lepa, EBS.

Hetkel toimuvad ettevalmistused jätkuprogrammi „Praktiline eetika“ ettevalmistamiseks, andmaks pädevus eetikaalaste küsimuste käsitlemiseks mõnes praktilise eetika valdkonnas.

5) TÜ eetikakeskus on sõlminud lepingu Lastekaitse Liiduga osalemaks EMP projektis „Riskilapsed ja noored“, mille raames TÜ eetikakeskus korraldab koolidele, kes on liitunud projektiga „Kiusamisest vabaks“, kogu kooli väärtuskoolitusi. Kokku osaleb projektis 24+74 kooli.

Kestus: 01. september 2014 – 01. mai 2016.

Summa: 54 204,95 EUR.

6) Lisarahastus detsembris 2014 toimuvale väärtuskasvatuse konverentsile „**Hea kool kui väärtuspõhine kool. Kuidas tagada kiusamisvaba haridustee?**“ **Haridus- ja teadusministeerium ja Soome Suursaatkond Eestis**

Kestus: detsember 2014 – märts 2015.

Summa: HTM 18 295 EUR ja Soome Suursaatkond 420 EUR.

Ühiskonnale suunatud konverentsid

Lisainfo: <http://www.eetika.ee/et/sundmused/2014-0>

1) 4. juunil toimus lasteaedadele suunatud konverents „**Väärtuskasvatus kodus ja lasteaias**“. Konverentsi eesmärgiks oli arutleda hea lasteaiaga erinevate aspektide üle ning tutvuda erinevate väärtuskasvatuse meetodite ning teiste heade praktikatega, mis toetavad laste individuaalset arengut ja soodustavad koostööd lasteaiaga ja kodu vahel.

Ettekandjad: **Mart Laidmets, prof Margit Sutrop, prof Halliki Harro-Loit, Airene Vaike Kumari, Külvi Teder, Merit Lage, Merike Mitt, Anu Ratas, Egle Säre.**

2) 6. juunil korraldasime koostöös Eesti Teadusagentuuriga Tallinnas Teaduseetika avatud seminari „**Lubatud ja lubamatu teaduses**“

Seminari eesmärgid olid: ülevaate saamine Euroopas ja laiemalt maailmas teaduseetika probleematika alal toimuvatest tegevustest; ülevaate saamine teaduseetika tegevuste seisust Eestis; teaduseetika alase tegevuse edasiste suundade visandamine Eestis ja osapoolte rollide kokkuleppimine.

Korraldajad: Eesti Teadusagentuur, Tartu Ülikooli eetikakeskus, Eesti Teaduste Akadeemia

Kuulatud ettekanded:

- **Maura Hiney**, Iirimaa (Irish Health Research Board; Science Europe Research Integrity working group) – „Research Integrity: the good, the bad and the ugly“.
- **Torkild Vinther**, Norra (National Committees for Research Ethics in Norway, ENRIO network) – „Research Integrity in Europe and in Norway“.
- **Markku Helin**, Soome (Finnish Advisory Board on Research Integrity, University of Turku) – „The Finnish Guidelines on Responsible Conduct of Research“.
- **Margit Sutrop**, Eesti (Tartu Ülikooli eetikakeskus) – „Research ethics in Estonia: the current situation and future perspectives“.

TÜ eetikakeskus aitas läbi viia töötubasid „**Teaduseetika alaste tegevuste edasine arendamine Eestis**“:

I töötuba: Miks teaduseetikat õpetada? Kas peaks üldse õpetama? (moderaator Toivo Maimets).

II töötuba: Institutsionaalsed rollid teaduseetika küsimustega tegelemisel (moderaator Andres Koppel).

III töötuba: Huvide konfliktid ja nende vältimine (moderaator Margit Sutrop).

IV töötuba: Teadustulemuste publitseerimine ja teaduseetika (moderaator Marika Meltsas).

3) 28. novembril toimus konverents „**Rahva tahe – seadustega kujundatav või väljendatav?**“, mida korraldas TÜ eetikakeskus koostöös Õiguskantsleri Kantseleiga. Konverentsi kesksed küsimused olid, kas seadused peavad väljendama või kujundama rahva tahet ning kas õigusruum sõltub väärtusruumist või vastupidi.

Konverentsil otsiti vastust järgmistele küsimustele:

- Kas seadused peavad väljendama või kujundama rahva tahet?
- Kas õigusruum sõltub väärtusruumist või vastupidi?
- Kas seadused peavad lähtuma rahva enamuse tahtest või pidama silmas ka vähemuse kaitse vajadust?
- Kas seadused peaks seadma eesmärgiks kujundada inimeste väärtushoiakuid ja käitumist?
- Kuhu paigutub Eesti maailma väärtuskaardil?
- Kuhu paigutub Eesti maailma õigusloome praktikates? Kas oleme eestvedajad või järele lohisejad?
- Mis meie ühiskonna arenguid mõjutab ja kuhu peaksime püüdlema?

Konverentsi sissejuhatavad sõnavõttud: Eesti Vabariigi **õiguskantsler Indrek Teder** ja TÜ eetikakeskuse juhataja **prof Margit Sutrop**

Ettekanded:

- **Prof Lauri Mälksoo** „Eesti demokraatia ja õigusloome – kas läänelikel väärtustel on piirid?“
- **Õiguskantsleri asetäitja-nõunik Hent Kalmo** „Väärtustest EV põhiseaduses“
- **Prof Jaan Sootak** „Karistusõigus kui ultima ratio: kriminaliseerimine ja selle piirid“
- **Prof Anu Realo** „Eesti koht maailma väärtuskaardil: Millisesse väärtusilma soovime kuuluda?“
- Riigikogu liige **Rait Maruste** /esitas oma teesid kirjalikult/

Paneeldiskussioon: arutlevad justiitsministrid läbi aegade **Andres Anvelt** (minister alates märts 2014), **Jüri Adams** (minister aastail 1994–1995), **Rein Lang** (minister aastail 2005–2011) ja **Märt Rask** (minister aastail 1992 ja 1999–2003)

Konverents on järelvaadatav, videod on hetkel töötluses.

4) 10.–11. detsembril toimus 7. väärtuskasvatuse konverents „**Hea kool kui väärtuspõhine kool. Kuidas tagada kiusamisvaba haridustee?**“, mida korraldasid TÜ eetikakeskus, Haridus- ja Teadusministeerium, KiVa, Lastekaitse Liit, MTÜ TORE ning Õiguskantsleri Kantselei. Konverentsi toetas Haridus- ja Teadusministeerium ning Soome Suursaatkond Eestis.

Tänavuse konverentsi tähelepanu keskmes oli hea kooli vundament – turvaline koolikeskkond ja head suhted, sest hea kool saab olla vaid kiusamisvaba kool. Kiusamisvaba koolini jõudmiseks ei piisa vaid mõne üksiku väärtusega tegelemisest, vaid see eeldab kooli väärtuspõhist juhtimist ja süsteemset väärtusarendust ning kõigi tegevuste läbimõttlemist. Kiusamisvaba kooli võti on koolijuhi taskus ja koolipidaja kohustus on seista hea selle eest, et koolijuht seda kasutaks ning kõik osapooled kaasa haaraks.

Konverentsil tutvustati erinevaid teoreetilisi ja praktilisi lähenemisi kiusamisvaba haridustee tagamisel, asetades need algatused laiemasse laste õiguste kaitse ning väärtusarenduse konteksti. Samuti esitati visioon sellest, kuidas Eestis toimivad kiusamisvaba haridustee programmid, mis on saanud inspiratsiooni ja toetust Põhjamaadest, rohkem koostööd teha saaksid.

Külalisesinejad Soomest: **Kiusamine kui probleem. Kuidas tagada turvalised suhted laste vahel. Praktikate areng maailmas**, professor Christina Salmivalli (Turu Ülikool)
Laste õigused, professor Suvianna Hakalehto-Wainio (Ida-Soome Ülikool)

Ettekannete kohta leiab ülevaate siit: <http://www.eetika.ee/et/konverents2014>. Samuti on konverents järelvaadatav UTTV vahendusel.

TÜ eetikakeskuse avaldatud raamatud

Kõikide raamatute kohta leiab lisainfot veebilehelt <http://www.eetika.ee/247609>.

2014. aastal anti välja uuustrükk 2010. aastal ilmunud raamatust „**Väärtused koolieelses eas: väärtuskasvatus lasteaias**“.

2014. aastal ilmus tõlkeraamat Linda ja Richard Eyre „**Kuidas oma lastele väärtusi õpetada**“. Tegemist on raamatuga, mis keskendub kodusele väärtuskasvatusele. TÜ eetikakeskus on väärtusarenduse ja väärtuskasvatuse alast tööd juhtides saanud nii koolidelt kui lapsevanematelt tagasisidet, et puudu on just eestikeelsest materjalist, mis lisaks küsimustele, miks ja millal väärtuskasvatusega tegeleda, tooks fookusesse ka meetodid ehk kuidas väärtuskasvatusega oma peres tegeleda.

Raamatu autorid Richard ja Linda Eyre rõhutavad, et väärtused, mida lapsevanemad oma lastes kasvatada tahavad, tuleb perekonnal endal sõnastada ja kokku leppida. Autorid toovad välja, et tihti takerduvad lapsevanemad mitte selle taha, milliseid väärtusi lastes kasvatada, vaid selle taha, kuidas olulisele kohale seatud väärtused igapäevaellu sisse tuua ning lastele neid väärtusi õpetada, mida lapsevanemad oma lastele õpetada tahavad.

HEA KOOLI MUDELI VÄLJATÖÖTAMINE JA KONKURSID

2014. aastal jätkus töö projektiga „Hea kool“. Ajavahemikul 29. augustist 29. septembrini 2014 toimus kuus kohtvisiiti, mille käigus anti suulist tagasisidet kolmele koolile ja kolmele lasteaiale, kes 2013. aasta Hea kooli rajajaid ja Hea lasteaia rajajaid konkurssidel osalesid. Eneseanalüüsi koostanud koolidele ja lasteaedadele andsid tagasisidet eelnevalt kirjaliku raporti koostanud eetikakeskuse koolitajad ja projektijuht.

Hea kooli mudeli väljaarendamiseks toimus kolm Hea kooli seminari. 29. mail kogunes Hea kooli mudeli töögrupp, et arendada Hea kooli aspektide formaati, mille aluseks oli probleemlahendus-mõju tabel. 12. novembril kogunes töögrupp Hea kooli mudeli arendamiseks. Tööd alustati eri osapoolte (õpilane, õpetaja, tugispetsialist, lapsevanem, koolijuht, koolipidaja) mudelite kujundamisega. Seminari käigus toimunud arutelu käigus jõuti selleni, et esimesena luuakse Hea õpilase mudel. Töö selle mudeli loomisega käib edasi interneti vahendusel.

2014. aastal toimusid juba teist korda Hea kooli ja Hea lasteaia konkursid. Oktoobris kuulutasime välja konkursid „Hea kool kui kiusamisvaba kool“ ja „Hea lasteaed kui kiusamisvaba lasteaed“

(mille raames anname välja tiitlid Hea kooli rajajaleidja ja Hea kooli edendaja ning Hea lasteaia rajajaleidja ning Hea lasteaia edendaja) ning „Väärtuskasvatuse kool 2014“ ja „Väärtuskasvatuse lasteaed 2014“ (mille raames anname välja samanimelised tiitlid).

Konkursil „Hea kool kui kiusamisvaba kool“ osales 17 kooli, neist 5 kandideerisid ka väärtuskasvatuse kooli tiitlile. Konkursil „Hea lasteaed kui kiusamisvaba lasteaed“ osales 7 lasteaeda, neist 2 kandideerisid ka väärtuskasvatuse lasteaia tiitlile.

Konkursside ettevalmistava tegevusena toimusid vastavad koolitused nii koolile kui lasteaiale. 22. oktoobril toimus koolitus koolidele „Hea kool kui kiusamisvaba kool“. Koolitusel arutleti selle üle, milliste vahenditega saab kool oma arenguvajadust hinnata, tehtud head tööd ja kitsaskohtadega tegelemist analüüsida, keskendudes sel aastal konkreetsemalt ühele hea kooli küljele, kiusamisvabale koolile.

23. oktoobril toimus koolitus lasteaedadele „Hea lasteaed kui kiusamisvaba lasteaed“. Koolitusel arutleti selle üle, milliste vahenditega saab lasteaed oma arenguvajadust hinnata, tehtud head tööd ja kitsaskohtadega tegelemist analüüsida, keskendudes sel aastal konkreetsemalt ühele hea lasteaia küljele, kiusamisvabale lasteaiale.

Koolitused

2014. aastal viidi läbi väärtusarenduse täiendkoolitusi koolide ja lasteaedade esindajatele. TÜ eetikakeskusel on 26 koolitajat, kellega teeme pidevalt koostööd ning kelle lepingulisi suhteid Tartu Ülikooliga haldab TÜ eetikakeskus.

EDUKO projekti raames koordineerisime nelja pikemaajalist täiendkoolitust õpetajatele:

- Õpetajate väärtuskasvatuseliku pädevuse tõstmine. Võru, jaanuar – märts 2014
- Klassiõpetaja kui väärtuskasvatuse võtmeisik ja õpilaste sotsiaalsete (suhtlemisalaste) pädevuste kujundaja. Lääne-Virumaa, veebruar – aprill 2014
- Väärtused meis ja meie ümber. Õpilaste väärtushoiakute kujunemise toetamine kui õpetaja kasvatustöö lahutamatu osa. Haapsalu, august 2014 – detsember 2015
- Väärtuskasvatus õpetaja isiksuse ja isikliku eeskuju kaudu. Pärnu, oktoober 2014– jaanuar 2015

Hea kool heade mõtete linnas raames läbi viidud koolitused:

20.10.2014 Tartu Karlova Kool
21.10.2014 Tartu Tamme Gümnaasium
21.10.2014 Tartu Descartes'i Kool
12.11.2014 Tartu Kroonuaia Kool
22.12.2014 Tartu Kivilinna Kool

30.12.2014 Tartu Kristjan Jaak Petersoni Gümnaasium

Täiendkoolitus „Õpilaste väärtusmäng kui väärtuskasvatuse tööriist“ toimus 21. aprillil Narvas ning 26. novembril Tartus. Koolitusel osalenud koolid said õpilaste mängu „Väärtuste avastajad“ 3.–4. klassile ja 7.–9. klassile komplektid.

Lastekaitse Liiduga ühise projekti raames toimunud koolitused:

20.10.2014 Pirita Majandusgümnaasium
20.10.2014 Aruküla Põhikool
21.10.2014 Tallinna Laagna Gümnaasium
21.10.2014 Kalamaja Põhikool
22.10.2014 Maardu Põhikool
22.12.2014 Rakvere Gümnaasium

Koolide poolt tellitud koolitused:

03.01.2014 Vinni-Pajusti Gümnaasium
03.01.2014 Kohtla-Järve Järve Gümnaasium
18.03.2014 Tallinna Nõmme Põhikool
25.–26.08.2014 Viimsi Kool
17.11.2014 Tartu Lasteaed Ristikhein
27.11.2014 Kehtna Põhikool

Koolitajate endi poolt initsieeritud koolitused:

17.03.2014 Lihula Gümnaasium, Mari-Epp Täht
18.03.2014 Rõuge, Airene Vaike Kumari
18.03.2014 Vaida Põhikool, Kaja Kuuseok
25.03.2014 INNOVE, Mari-Mall Feldschmidt
09.04.2014, Ene Tigas
04.–05.08.2014 Muusikaakadeemia lasteaija muusikaõpetajate suveseminar, Merike Mitt
21.08.2014 Räpina Ühisgümnaasium, Viive Einfeldt
21.08.2014 Tartu Katoliku Hariduskeskus, Merike Mitt
25.–26.08.2014 Mari-Epp Täht
25.08.2014 Läänemaa koolide meeskonnas, Kaja Kuuseok
20.10.2014 Uuemõisa Lasteaed-Algkool, Mari-Epp Täht

ARSTIDE VÄÄRTUSTE MÄNG

Metoodilise vahendi „Arstide väärtuste mäng“ väljatöötamise koostöös TÜ arstiteaduskonna ja konsultatsioonifirmaga OÜ Implement Inscape.

Projekti käigus loodi metoodiline töövahend Arstide väärtuste mäng, mida saab kasutada meditsiinieetika alastes täiendkoolitustes ja arstide ning meditsiiniõdede esmaõppes. Väärtuste mäng on tõsise sisuga ja interaktiivse formaadiga dialoogivahend, mis arendab mängijate eneserefleksiooni, arutluse ja põhjendamisoskust ning soodustab väärtusdilemmades koostööd ja konsensusele jõudmist ka erinevate arvamuste korral.

Mängu eesmärk on teadvustada paremini arsti ja teiste tervishoiutöötajate rolli ja vastutust, teadvustada tervishoiuteenuste osutamise aluseks olevaid väärtusi ning tuua need abstraktselt

tasemelt arstide-õdede tööelu konteksti, edendada arstide ja teiste tervishoiutöötajate omavahelist dialoogi erinevate käitumisolukordade ja võimalike väärtuskonfliktide üle. Väärtuste Mängus on arutluse all situatsioonid, mis käsitlevad meditsiinitöötajate suhteid patsiendiga, patsiendi omastega, kolleegidega, tervishoiuasutuse juhtkonnaga, meediaga.

Rahastajad: Hasartmängumaksu Nõukogu, TÜ arstiteaduskond, TÜ eetikakeskus, SA TÜ Kliinikum.

Eetikaveeb

Eetikaveebi olulised, pidevalt täienevad osad on rakenduseetika valdkonnad, väärtusarenduse ja hea kooli rubriik. Väärtusarenduse all on kättesaadav riikliku väärtusarendusprogrammi „Eesti ühiskonna väärtusarendus: 2009–2013“ programmi tekst ning arutelu. Võimalik on tutvuda väärtustealase kirjanduse, uuringute, ettekannete ning institutsioonidega. Lisaks on väärtusarenduse all konkursside ja koolituste osa, kust saab infot riikliku väärtusprogrammi raames korraldatud projektikonkursside, koolidele ja lasteadeadele suunatud koolituste, õpetajate täiendõppe, „Väärtuste mängu“ ning koolitajate kohta. Hea kooli rubriigis tutvustatakse tegevusi hea kooli mudeli väljatöötamiseks.

Eetikaveebis on kalender, mis kajastab Eestis toimuvaid väärtusi ja eetikat puudutavaid seminare, konverentse jt üritusi. Foorum pakub veebikülastajatele võimalust arutleda oluliste eetikate, väärtusi ja väärtuskasvatust puudutavate küsimuste üle. Põhjalikumaid teemakäsitlusi saab lugeda „Kuumade teemade“ rubriigist, kus ilmuvaid artikleid saab ka kommenteerida.

Eetikaveebil on ingliskeelne versioon, milles tutvustatakse väärtusarenduse alal tehtavat tööd, eetika uurimist ja õpetamist Eestis ning teatatakse värsketest sündmustest.

Eetikaveebi tehti õppeaastal 2013/14 keskmiselt 4005 külastust kuus. Eetikaveebi külastatakse kõige sagedamini sügis- ja talvekuudel, kui sealt saab värsket infot parasjagu toimuvate konkursside ja iga-aastase väärtuskasvatuse konverentsi kohta.

Keskmiselt vaatab külastaja eetikaveebis 3,24 lehekülge ja viibib eetikaveebis 3 minutit 34 sekundit. Suurem osa külastusi (95%) tehakse Eestist, välisriikidest on enim külastusi tehtud Soomest, Suurbritanniast ja USA-st.

Kõige sagedamini külastatud leheküljed eetikaveebis olid:

Avaleht <http://www.eetika.ee>

Eetika ja moraal <http://www.eetika.ee/et/eetika/eetika-moraal>

Lasteaia väärtuskasvatuse konverents <http://www.eetika.ee/et/konverents-vaartuskasvatus-kodus-ja-lasteaias>

Väärtusarenduse esileht <http://www.eetika.ee/et/vaartusarendus-0>

Väärtuskasvatuse konverents 2013 <http://www.eetika.ee/et/konverents2013>

Hea kooli mudel <http://www.eetika.ee/et/vaartusarendus/hea-kooli-mudel>

Eetikakollokviumid ja -kohvikud

Info on leitav ka veebilehelt <http://www.eetika.ee/et/sundmused/kollokviumid>

Kuupäev	Teema ja sisu	Esinejad
29.05.14	<p>„Koos elada – kuidas ja kellega?“</p> <p>Käsitletud teemad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kas perekonna mõiste on tänapäeval muutumas? • Kuivõrd peaks eraelu (pere, kooselu) olema juriidikasse puutuv, kuivõrd eetikasse, kommetesse, traditsiooni, religiooni? • Kas ja kuivõrd peaks riik arvestama muutuvate perekondlike suhetega ja reguleerima n.ö uusi perekondlikke suhteid, sh sama- ja erisooliste isikute kooselu? Mil määral mõjutavad või peaks mõjutama seda ühiskonnas levinud tõekspidamised, eetika, kombed, traditsioonid? • Milliseid perekondlikke suhteid peaks õiguslikult reguleerima ja millised on levinumad reguleerimise viisid ja võimalused nii sama- kui ka erisooliste inimeste kooselu seadustamiseks? • Kas kooseluseadus on parim võimalik viis kooselu seadustada ja millised oleksid alternatiivid kooselu reguleerimiseks? • Kas ja kuivõrd on perekonnaseadus ja kooseluseadus sarnased - millised on erinevused, millised sarnasused? • Millised väärtusalase signaali annaks ühiskonnale kooseluseaduse vastuvõtmine Riigikogus (kooseluseaduse eelnõus sätestatud sisuga)? Missuguse peaks? <p>Kollokvium on järelvaadatav eetikaveebis http://www.eetika.ee/1168502</p>	<p>Esinejad: Liis Arrak (Riigikohtu nõunik ja TÜ perekonnaõiguse õppejõud), Toomas Jürgenstein (Hugo Treffneri Gümnaasiumi religiooniõpetuse õpetaja), moderaator Kadri Simm (Tartu Ülikooli praktilise filosoofia dotsent).</p>
28.10.14	<p>„Personaalne meditsiin – vastavalt vajadustele ja/või võimalustele?“</p> <p>Mõned küsimused, millele keskenduti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mida personaalne meditsiin tähendab? Mis selles uut on, arst on ju ikka patsiendiga individuaalselt tegelema? Kas geenikaart on personaalne meditsiin? • Miks on vaja geenikaarti kui on teada, et tervisekäitumine on praegugi suures osas inimese valikute küsimus ning ei sõltu 	<p>Esinejad: Katrin Õunap (Tartu Ülikooli kliinilise geneetika professor ja SA TÜ Kliinikumi ühendlabori geneetikakeskuse juhataja), Kadri Simm (Tartu Ülikooli praktilise filosoofia dotsent) ja Liis Leitsalu (Tartu Ülikooli Eesti Geenivaramu, Siirdegenoomika töögrupi projektijuht). Modereeris Andres Soosaar (Verbitas OÜ juhatuse</p>

	<p>geenidest – liikuda rohkem või vähem, suitsetada või mitte, süüa ja juua (alkoholi) rohkem või vähem tervislikult?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mis annab alust arvata, et geeniriskidest teadmine/isiklik geenikaart paneb inimesi tervislikumalt käituma? • Kes peaks aitama mõtestada geeniproovi tulemust? Kust leida need nõustajad, eksperdid? Kes peaks selle nõustamisteenuse eest tasuma (nt kas haigekassa või inimene ise kui tegemist on vaid tema omahuviga)? • Kuidas teenib personaalne meditsiin ja igapäevane personaalne geenikaart rahva tervise huve? Kuidas see aitab nt suurendada inimeste tervelt elatud aastate arvu? • Kuidas võiks lahti mõtestada koalitsioonilepingu punkti „Võtame suuna kaasaegsel geenitehnoloogial rajanevale personaalsele meditsiinile“? <p>Kollokvium on järelvaadatav eetikaveebis.</p>	<p>liige).</p>
--	---	----------------

Kirjanduse komplekteerimine

TÜ eetikakeskuse ja filosoofia osakonna raamatukogu koosneb praeguseks ligikaudu 6700 teosest. Raamatukokku lisanduvad teosed ning filosoofia- ja eetikaalased bakalaureuse- ja magistritööd kantakse kõik Eesti raamatukogude elektroonilisse kataloogi ESTER.

Uue kirjanduse hankimisel lähtutakse peamiselt sellest, mis on vajalik õppe- ja teadustegevuse arendamiseks ja edendamiseks. Soetatud teosed on igakülgsest abiks nii eetikakeskuse poolt organiseeritavate konverentside, kollokviumide, seminaride ettevalmistamisel kui ka erinevate analüüside läbiviimisel ning koostamisel.

Täienenud on sellised valdkonnad nagu: bio- ja meditsiinieetika, poliitiline filosoofia ja teaduseetika. Kogusse on muretsatud ka haridusfilosoofiat ja –teooriaid edastavaid kirjutisi. Samuti on arendamist leidnud uued teemad. Kogusse on hangitud raamatuid, mis sisaldavad käsitlusi moraali ning emotsioonide vahelistest seostest ning mis analüüsivad moraali psühholoogilisi aluseid. Lisaks on arendamist leidnud uus temaatika nagu lahkavõtmused.

Lisaks suureneb raamatukogu iga-aastaselt ka tänu mitmetele tellitavatele ajakirjadele, mis on lugejatele samuti kättesaadavad. Perioodikat esineb nii eestikeelset (Akadeemia, Haridus, Oma Keel) kui ka ingliskeelset (Bioethics, Journal of Mass Media Ethics, Science and Engineering Ethics, Journal of Medical Ethics).

V. TÖÖTAJAD

Prof Margit Sutrop on eetikakeskuse juhataja alates selle loomisest 2001. aastal. Eetikakeskuse ülesehitamine on olnud tema südameasjaks alates Tartu Ülikooli naasmisest 2000. aasta septembrist, kui ta valiti praktilise filosoofia korraliseks professoriks. Uurimisteemad: vara-uusaegne ja kaasaegne moraalifilosoofia, bioetika ning haridusfilosoofia.

Vivian Bohl töötas eetikakeskuses referendina aastatel 2004–2005 ja asus siin taas tööle 2013–2014. Tema tööülesannete hulka kuulus raamatukogu töö korraldamine, teadusprojektide jaoks kirjanduse otsimine ja keskuse väljaannete viiteaparatuuri toimetamine. Vivian on lõpetanud Tartu Ülikooli magistriõppe filosoofia erialal 2008. aastal ja ta jätkab praegu samal erialal doktorantuuris. Ta on end erialaselt täiendanud Konstanzi ülikoolis, Kopenhaageni ülikoolis ning Kalifornia ülikoolis, Los Angeleses.

Jaana Eigi töötas eetikakeskuses referendina 2013–2014. Tema tööülesannete hulka kuulus raamatukogu töö korraldamine ning osalemine eetikakeskuse ürituste ettevalmistamisel. Jaana on lõpetanud Tartu Ülikooli magistriõppe filosoofia erialal 2009. aastal ja ta jätkab praegu samal erialal doktorantuuris.

Juhan Hellerma (0,25) töötab eetikakeskuse referendina 2013. aasta detsembrist. Tema tööülesannete hulka kuulub raamatukogu töö korraldamine, teadusprojektide jaoks kirjanduse otsimine ning osalemine eetikakeskuse ürituste ettevalmistamisel. Juhan on lõpetanud Tartu Ülikooli magistriõppe filosoofia erialal 2013. aastal. Ta on end erialaselt täiendanud Konstanzi ja Freiburgi ülikoolis.

Nelli Jung (0,1) töötab eetikakeskuses projektijuhina alates 2009. aasta jaanuarist. Tema tööülesanded on väärtusarendusalaste projektide koordineerimine ja läbiviimine ning eetikaveebi arendamine. Nelli on lõpetanud Tartu Ülikooli magistriõppe (4+2) filosoofia erialal 2009. aastal.

Marten Juurik (0,25) töötab eetikakeskuse referendina alates 2013. aasta augustist. Tema tööülesanded on eetikakeskuse väärtuskasvatuse alaste meetodiliste vahendite koostamine, toimetamine ja tutvustamine. Marten lõpetas 2012. aastal Tartu Ülikooli bakalaureuseõppe ajakirjanduse erialal ning õpib hetkel samal erialal magistrantuuris.

Gea Kangilaski töötas eetikakeskuses projektijuhina aastatel 2013–2014. Tema ülesanded olid riikliku väärtusprogrammi koordineerimine ja Eesti mõtteloo metodoloogia seminaride korraldamine. Gea on lõpetanud Eesti Maaülikooli ettevõtluse ja ökonoomika eriala bakalaureuseõppe (4+2) cum laude 2001. aastal ja õpib hetkel Tartu Ülikoolis filosoofia magistrantuuris.

Triin Käpp (0,6) töötab eetikakeskuses projektijuhina 2010. aasta sügisest. Tema tööülesanded on peamiselt seotud Tartu Ülikooli teaduskondade vahelise konsortsiumi koostöö arendamisega ning mitmesuguste konverentside korraldamisega. Triin on aastal 2005 lõpetanud Tartu Ülikooli usuteaduskonna bakalaureuseõppe (4+2), aastal 2007 saanud samas religioonipedagoogi kutse.

Laura Lilles-Heinsar (0,8) töötab eetikakeskuse referendina alates 2006. aasta septembrist. Tema tööülesanded on eetikaveebi toimetamine, raamatukogu töö korraldamine ning osalemine eetikakeskuse ürituste ettevalmistamisel. Laura on lõpetanud TÜ usuteaduskonna bakalaureuseõppe (4+2) 2004. aastal.

Kristi Lõuk (0,5) töötab eetikakeskuses 2003. aasta veebruarist. 2006. aasta augustist on Kristi eetikakeskuse projektijuht. Kristi on lõpetanud filosoofia osakonna 2002. aastal (BA) ning magistriõppe (4+2) filosoofias 2010. aastal ning jätkab õpinguid doktorantuuris. Kristi on eetikakeskuse nõukogu liige. Alates jaanuarist 2007 on Kristi TÜ inimuuringute eetika komitee liige.

Heidy Meriste (0,6) töötab eetikakeskuses referendina alates 2013. aasta jaanuarist. Tema tööülesanded on raamatukogu töö korraldamine ning osalemine eetikakeskuse projektides ning ürituste ettevalmistamisel. 2010/11 täiendas Heidy end Jaapanis Kansai Gaidai ülikoolis, 2012 lõpetas Tartu Ülikoolis bakalaureuseõppe filosoofia erialal ning jätkab hetkel sealsamas magistrantuuris.

Triin Paaver (1,0) töötab eetikakeskuse koordinaatorina alates 2006. aasta maist. Triinu tööülesannete hulka kuulub eetikakeskuse igapäevaelu korraldamine ja arvepidamine ning prof Sutropi igakülgne assisteerimine. Triin lõpetas Tartu Ülikooli semiootika ja kulturoloogia eriala 2006. aastal (4+2).

Mari-Liisa Parder (0,5) töötab eetikakeskuses projektijuhina alates 2010. aasta septembrist. Tema tööülesanded on eetikakeskuse avaliku suhtluse korraldamine, kollokviumite ja konverentside korraldamine ning eetikaveebi arendamine ja toimetamine. Mari-Liisa lõpetas 2008. aastal Tartu Ülikoolis bakalaureuseõppe filosoofia erialal, omandas 2011. aastal kommunikatsioonijuhtimise magistrikraadi ning jätkab õpinguid samas doktorantuuris.

Triin Pisuke-Roos töötas eetikakeskuses projektijuhina 2007-2014. Tema tööülesanded olid erinevate eetikakeskuse projektide koordineerimine ja läbi viimine, konverentside ja õpitubade korraldamine, eetikakeskuse trükiste toimetamine ning materjalide tõlkimine inglise keelde. Triin lõpetas 2008. aasta kevadel Tartu Ülikooli bakalaureuseõppe inglise keele ja kirjanduse erialal ning magistriõppe 2012. aastal.

Mari-Liis Tina (0,15) töötab eetikakeskuses referendina alates 2006. aasta märtsist. Mari-Liisi tööülesanneteks on eetikakeskuse raamatukogu töö korraldamine ja arendamine, teadusteema täitmiseks vajaliku materjali koostamine, osalemine eetikakeskuse projektide ja ürituste ettevalmistamisel ja läbiviimisel ning muud jooksvad ülesanded. Mari-Liis on kirjanduse ja rahvaluule magistri üliõpilane.

Helen Toming (1,0) töötab eetikakeskuse Hea kooli projektijuhina 2014. aasta augustist. Tema tööülesanded on seotud hea kooli mudeli väljatöötamise koordineerimise ja hea kooli projektiga seonduvate ürituste korraldamisega. Helen on lõpetanud Tartu Ülikooli sotsiaal- ja haridusteaduskonna magistriõppe põhikooli mitme aine õpetaja õppekaval. Helen on töötanud sotsiaalpedagoogina ja annab Tartu Ülikoolis sotsiaalpedagoogika loenguid.

Katrin Velbaum (0,6) töötas eetikakeskuses projektijuhina aastatel 2008 ja 2009 ning 2011. aastast jätkab ta TÜ eetikakeskuses riikliku väärtusprogrammi tegevuste koordineerimisega. Katrin on lõpetanud Tartu Ülikooli magistriõppe filosoofia erialal 2010. aastal ning õpib praegu samal erialal edasi doktorantuuris.

Mats Volberg (0,2) töötab eetikakeskuse referendina alates 2007. aasta maist. Tema tööülesanded on eetikakeskuse ja filosoofia osakonna veebilehtede haldamine, raamatukogu töö korraldamine ning osalemine eetikakeskuse ürituste ettevalmistamisel. Lisaks on ta *Studia Philosophica Estonica* tehniline toimetaja. Mats lõpetas 2008. aastal Tartu Ülikooli bakalaureuseõppe filosoofia erialal ning 2010. aastal sealsamas magistriõppe, hetkel jätkab õpinguid doktorantuuris.